

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

119. An, & qualiter de facto censeatur derogatum iurip. per collationem beneficii factam à Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

quod multis sudoribus & sumptibus acquisiverunt. Lott. n. 58. Sed neque dici potest, non esse huiusmodi privilegium jurispatronatûs (et si ei, ut solet, perpetuo inferatur decretum, ne adversus concessum patronatum ullæ prævaleant reservationes) sic interpretandum, ut obster potestati principis, qui semper maiorem potestatem reservare sibi censetur. Nam hic non quæritur de potestate, sed de voluntate principis, qui ipse, et si absolute id revocare possit, aut alterare vel differre, minimè tamen ea voluntas præsumitur, ut Surd. *conf.* 19. n. 50. Et certè cum per dictam concessionem privilegiato jus quæsitum sit, minimè in dubio censetur hoc revocatum velle; cum nusquam illa sit admittenda interpretatio, per quam quis censetur tollere, quod semel concessit. Lott. n. 49. & 53. Quin & successor, dum expressè non revocat, quod concessit ejus præcessor, videtur in eadem opinione & voluntate perseverare; nec dicitur tunc obstringi decreto sui præcessoris, sed suâ propria voluntate, Lott. *cit. num.* 53. juxta Gemin. *in c. 1. de præbend. in c. 1. n. 14.*

2. De cetero clausula adjecta derogatoria in regula mensium revocatoria tollit omnia alia privilegia, & jura præsentia per eos, qui sibi vendicant aut solidam collationem, aut præsentationem ex privilegio apostolico, aliòve jure singulari, exceptis his, de quibus in regula. Et hæc, etiã si privilegia dicta essent cum clausula derogatoria derogationum, etiã ad futuras regulas, qualia plures, præcipuè religiosi (qui non prohibentur habere beneficia, quæ aliis conferant in titulum perpetuum) consueverunt obtinere præservativa à reservationibus apostolicis & amplissimis clausulis, quæ tamen omnia per hanc clausulam derogatoriam contentam in regula mensium censentur abrogata. Lott. *l. 2. q. 38. n. 32.* juxta decis. Ro. & 578. n. 2. p. 1. recent.

Questio 119. An, & qualiter de facto censetur derogatum juri patronatûs per collationem beneficii factam à Papa?

1. **R**espondeo primò: dum pontifex confert alicui beneficium jurispatronatûs laicalis, acquisiti de jure communi, hoc est ex fundatione, dotatione, non censetur rata esse collatio, & pro ista vice derogatum jurispatronatûs; nisi id differet in literis per clausulam derogatoriam exprimat. Pirh. *h. t. n. 33.* Card. de Luca. *in sum. jurispatr. n. 10.* Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 36.* juxta communem Doctorum *in c. 2. de præb. in c. 6.* nec sufficit, ut in literis collationis dicatur: *Conferimus Petro hoc beneficium, ad cuiuscunque præsentationem vel collationem pertineat*, sed expressè debet derogare patronatui laico, addendo v. g. *ad cuiuscunque præsentationem, etiam laici, pertineat.* Castrop. *loc. cit. n. 4.* Less. *loc. cit.* ex Covar. *qq. præb. c. 36. n. 2.* Derogatio enim hæc, utpote odiosa stricte est interpretanda, ut, quantum fieri potest, minimum lædat; cum ergo dicta clausula generalis derogatoria intelligi possit de solo patrono Ecclesiastico, ita ut sensus sit ad cuiuscunque, sive Episcopi, sive eo inferioris, sive collegii, sive Universitatis præsentationem pertineat, non est extendenda ad patronum laicum. Castrop. *loc. cit.* Quin & si præsentatio spectet ad Regem, Ducem, Marchionem, debet id ipsum exprimi juxta reg. Cancell. 43. horum enim jus fortius est; utpote qui bene meriti sunt de Ecclesia; ac proinde sub nomine illo generali laici non comprehenduntur. Less. Castrop. *l. cit. & apud hunc Azor. p. 2. l. 6. c. 23. q. 3.* Idem est;

dum juspatronatûs laical. quæsitum est ex augmento dotationis, et si enim hoc juspatronatûs sit ex privilegio, & de jurepatr. quod constat, seu habetur ex privilegio, opus non sit fieri mentionem in literis collationis; id tamen solum locum habet in casu meri privilegii, & secus in casu privilegii ex causâ onerosâ. Lott. *cit. q. 8. n. 50. & 51.* citans Mohedam *de jurepatronatûs decis. 11.* Et hæc procedunt de patrono laico, qui bonâ fide patronatum possidet, et si verè patronus non sit; quia dum est in possessione, jus habet quæsitum præsentationis; fructibus enim & commoditatibus rei alienæ fruitor possessor bonæ fidei. Castrop. *loc. cit.* citans Azor. *ubi antè. q. 6. Vafq. opusc. de beneficiis. c. 2. §. 1. dub. 11. n. 28.*

2. Secundo similiter, si beneficium est jurispatronatûs mixti, non censetur ei derogatum per clausulam generalem sine expressâ & speciali clausula, seu speciali mentione factâ patronatûs laicalis, perinde ac si esset patronatus purè laicalis. Pirh. *n. 134.* Less. *loc. cit. n. 40.* Covar. *loc. cit. n. 4.* Castrop. *loc. cit. n. 6.* citans Azor. *ubi antè. c. 26. q. 5.* Vafq. *dub. 9. num. 24.* Gonz. *gl. 2. à n. 12. contra Staphil. de literis gratia. tit. de modo & form. impetrandi. §. sed dubium n. 3.* & c. ed quòd par non sit, ut laicus ratione socii Ecclesiastici incommodum in re seu jure individuo patiat, manente eadem ratione, ne laici à fundatione Ecclesiarum hæc ratione avocentur. Less. *loc. cit.* Et licet istiusmodi patronatus mixtus quòd ad commodatâ & privilegia Ecclesiasticus censetur, quòd ad damna verò, onera & pœnas, & consequenter quòd ad derogationes & reservationes perinde habeatur ac patronatus merè laicalis; Pirh. *loc. cit.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 23. q. 5.* Contrarium tamen dicendum, ubi Ecclesiastici sunt plures, v. g. tres & laici duo, tenent Azor. Vafq. Gonz. apud Castrop. *n. 7.* Less. *loc. cit. n. 41.* ubi etiam, quòd si patronatus spectet ad plures merè laicos, non sit rata derogatio, nisi major eorum pars consentiat: verum nec in hoc casu, etiam dum unus esset patronus laicus, & ceteri omnes Ecclesiastici, censeri derogatum esse patronatui per dictam clausulam generalem, probabilius tenet Pirh. *n. 137.* citans pro hac Fagnan. *in c. cum propter. h. tit. n. 26. & seq.* ed quòd, an patronatus talis mixtus hic & nunc censeri debeat Ecclesiasticus, an laicalis; attendendum sit, quænam qualitas in eo casu, de quo quæritur, sit magis favorabilis patronatui, & secundum illam judicandum esse Ecclesiasticum vel laicalem; & sic v. g. censetur laicalis, dum v. g. tres patronorum sint Ecclesiastici, & unus laicus quòd ad effectum derogationis. Econtra dum tres patroni sunt laici, & unus Ecclesiasticus, censetur Ecclesiasticus quòd ad semestre datum ad præsentandum, cujus (nimirum quòd in patronatu mixto prævaleat conditio hic & nunc magis favorabilis) hanc dat rationem; quòd, dum non privilegiatus concurrat in materia individua cum privilegiato, ille utitur privilegio istius, quod ipsum pluribus exemplis ostendit.

3. Tertio: dum beneficium est jurispatronatûs meri Ecclesiastici, sive id competat jure speciali, sive etiam jure communi, cadit illud sub reservationibus apostolicis & affectionibus generalibus, & huic jurispatronatûs; per specialem provisionem derogatum censetur, quamvis nulla ejus mentio fiat in dicta provisione, sed literis collationis. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Card. de Luca. *in sum. jurispatr. n. 8.* Utitur enim Papa in hoc jure suo, & nemini præjudicat; nam cum omnium bonorum ac jurium Ecclesiasticorum sit supremus moderator ac arbiter; cujus vice

vice inferiores praelati aliaque persona Ecclesiastica talia jura exercent; conqueri non potest minister, quod dominus faciat per se ipsum id, quod alias commissum est ministro. C. Luca. loc. cit. Ac proinde per solam simplicem collationem beneficii factam à Papa sciente, tale beneficium ad patronos Ecclesiasticos pertinere, derogatur tali juspatronatus. Castrop. loc. cit. num. 5. citans Azor ubi antè, q. 2. & Vasq. dub. 8. num. 22. Estque etiam ratio disparitatis hac in parte inter patronatum Ecclesiasticum & laicum; quod, cum Papa plus juris habeat in bona Ecclesiastica, quam in bona secularium seu laicorum, æquum est, ut facilius derogare censeatur patronatibus, qui ex bonis Ecclesiasticis, quam qui ex bonis secularibus & laicorum patrimonialibus originem duxerunt.

4. Quartò: si ex mero privilegio, aut etiam ex vi consuetudinis, & solius præscriptionis competit etiam laico absque eo, quod constet à laico fundatum (vel etiam, ut Card. de Luca. num. 9. absque eo, quod præscriptio sit talis, ut titulus vere fundationis allegari possit, qualis est immemorialis) censeatur etiam ei derogatum absque expressa clausula derogatoria inserta collationi. Card. de Luca loc. cit. num. 42. Lott. sup. q. 8. num. 50. Azor. Vasq; apud Castrop. loc. cit. num. 8. ad minimum, ut Pirh. num. 134. per clausulam generalem v. g. hanc: *ad cujuscunque patroni præsentationem beneficium pertineat*, eò quod tum cessat ratio, ob quam alias à similibus reservationibus præferantur patronatus laici; quia nimirum laici nihil ad illas Ecclesias seu beneficia de suis bonis contulerunt.

Questio 120. Quibus modis extinguatur juspatronatus?

1. **R**espondeo sequentibus: primò: per liberam cessionem alteri factam, vel per remissionem hujus juris, juxta c. 1. h. tit. potest enim patronus fundator, ejusque hæres successor (secus est de successore in juspatronatus gentilitio) pro arbitratu suo renunciare juripatronatus, & collationem Ecclesiæ vel beneficii liberam efficere; quia in hoc casu proprio juri renuntiat, & talis renuntiatio cedit in favorem Ecclesiæ. Laym. Theol. moral. l. 4. tr. 2. c. 13. num. 14. & ex eo Pirh. num. 138. Adde, quod etiam non cedat in præjudicium alterius vocati, uti fieret in patronatu gentilitio. sic etiam juspatronatus omnino extinguitur, fitque beneficium libera collationis; dum in ipsam Ecclesiam seu capellam patronatam transmittitur jure hæreditario aut alio quodam titulo. Lott. l. 2. q. 14. num. 15. Iuxta decis. Rotæ. 726. num. 2. p. 2. Recent. jus namque patronatus causam perpetuam durationis habet ex translatione de persona in personam, nisi ea transductio impediatur, uti fit in dicto casu, & uti etiam quandoque lex impedit talem transitum ob crimen v. g. in odium illius, in quem transire deberet. Lott. ibidem num. 26.

2. Secundò extinguitur extinctà familiâ fundatoris, si juspatronatus est gentilitium, seu institutum pro illis, qui sunt de familia seu agnati fundatoris; Barb. juris. Eccles. l. 3. c. 12. n. 258. Pirh. loc. cit.

3. Tertio: si Ecclesia patronatui obnoxia penitus destruat sine spe reedificationis; Barb. loc. cit. num. 154. Pirh. loc. cit. citans Zoëf. h. t. idem est, dum reditus beneficii omnino tolluntur, quia tunc destruantur ipsa subiecta beneficii, & rei non existentis nullæ sunt qualitates. Pirh. & Barb. loc. cit.

Lott. num. 12. loc. cit. Ita ut nisi ab eodem restituantur, & redotetur, juspatronatus nunquam ad eum redeat. Barbos. citans Roch. V. construxit. q. 8. num. 12. Vivian. in praxi juspatronatus. l. 15. c. 1. num. 3. Secus est, ubi dos solum imminuitur; cum diminutio dotis fundatori nusquam impetetur. Lott. num. 13. juxta decis. Rotæ 521. num. 2. p. 2. recent. Sed neque extinguitur juspatronatus, dum eadem dos applicaretur pro dote alterius beneficii vel dignitatis aut canonicatus; licet enim extinguatur ipsum beneficium per unionem vel suppressionem, jus tamen patronatus non extinguitur, sed transferitur ad beneficium, cui ea applicatio fit. Lott. loc. cit. num. 14. citans Seraph. decis. 1444. num. 11. & Rotam in una Lancian. Archiepiscopiteratus 2. Maij. 1616. quidquid sit, ut ibidem Lott. si fieret pro dote praelati Ecclesiæ cathedralis refragante textu c. nobis. h. tit.

4. Quartò: nihilominus extingueretur juspatronatus, si patronus absque reservatione juspatronatus permitteret, seu consentiret ecclesiam seu beneficium patronatum conferri vel uniri monasterio. Laym. in c. sicut. de suppl. negl. præl. num. 4. Item in c. ad hæc de offic. vicarij. num. 3. Pirh. nu. 138. citans Zoëf. h. tit. num. 5. Barb. num. 155. citans c. nobis. h. tit. & gl. 161. V. capella. & Massobr. in pr. habendi concurs. præl. 7. dub. 5. num. 5. Vivian. de jur. par. l. 15. c. 1. num. 12. Idem est juxta hos AA. si absque reservatione juspatronatus pateretur Ecclesiam patronatam converti in Collegiatam; secus videtur, si patrono invito vel præterito fieret dicta mutatio, argumento c. Monasterium. & c. seq. 16. q. 7. ubi dicitur, quod Episcopus non possit auferre Ecclesiam à dispositione patroni eo invito, adeoque sicut invito patrono non potest auferri jus præsentandi, ita nec indirectè, convertendo Ecclesiam patronatam in Collegiatam. Pirh. h. tit. num. 35. Si tamen ob aliquam necessitatem talis Ecclesia convertatur in Collegiatam, ita ut patronus, etsi vellet, non posset contradicere; quia non potest impedire majus bonum Ecclesiæ, hoc casu non tantum ad canonicatus & beneficia simplicia, sed etiam ad praelaturam in eadem Ecclesia patronus retinebit jus præsentandi. Pirh. ibidem. Card. Luca. in sum. juris patro. num. 136. nisi tamen, ut Pirh. tempore fundationis vel postea consenserit, ut fieret ecclesia collegiata sine protestatione, seu reservatione juris sui; tunc enim electio praelati seu Rectoris spectabit ad collegium clericorum: proceditq; id ipsum, ut rectè notat C. Luca. loc. cit. tantum respectu canonicarum & beneficiorum, quæ ex ipsius Ecclesiæ antiquæ patronatæ dote & redditibus erecta sunt, excepto Episcopo seu majore praelato, cujus mensæ bona Ecclesiæ patronatæ applicata sint, nisi aliter in ipsa erectione ex apostolica auctoritate cautum sit; ut quandoque præsertim in Ecclesiis de regio patronatu, praxis docet.

5. Quintò: amittitur patronatus, si ipse in fiscum redigatur, sive facta sit confiscatio omnium bonorum & jurium per judicem ecclesiasticum, sive generalis confiscatio per judicem laicum, & specialis per Ecclesiam. Lott. cit. q. 14. num. 21. citans Imol. in Clem. pastoralis. num. 71. de sentent. & re judic. & Rotam decis. 53. num. 5. p. 1. recent. In quo casu si patronatus est gentilitius, pergit durare si quis superfit de gente. Lott. ibid. num. 22. ita enim confiscatio tunc non præjudicat filiis, aliisve consanguineis, qui tunc non dicuntur habere patronatum à patre, qui deliquit, sed à genere, & majoribus. Lott. num. 23. citans Molin. de primogen. l. 5.